DON EVERTS

İSA MESİH KİMDİR?

VAAT YAYINLARI
KİTAP: İsa Mesih Kimdir?
YAZAR: Don Everts
ORJİNAL ADI: Who is Jesus?
YAYINA HAZIRLAYAN: Vaat Yayınları

Türkçe yayın hakkı: vaatyayinlari.com © 2026

Kitapçık ile ilgili soru ve düşüncelerinizi bize yazabilirsiniz:
kitap@vaatyayinlari.com

Bu kitapçıktaki Kutsal Kitap alıntıları, Kutsal Kitap: Eski ve Yeni Antlaşma (Tevrat, Zebur, İncil), Yeni Çeviri (YC2009) metninden alınmıştır. Eski Antlaşma © 2001, 2009 Kitab-ı Mukaddes Şirketi; Yeni Antlaşma © 1987, 1994, 2001, 2009 Yeni Yaşam Yayınları. Bütün hakları saklıdır.

Copyright © International Lutheran Laymen's League. Used with permission of Lutheran Hour Ministries. All rights reserved.

Hristiyanlar Neden Bu Kadar İsa'dan Söz Ediyor?

Benim adım Don. Bir Hristiyanım. Bu kitapçığı okudukça benimle ilgili bir şeyi fark edeceksiniz: İsa Mesih benim için son derece önemli. Aslında bu pek de şaşırtıcı değil. Çünkü dünyanın neresine giderseniz gidin, Hristiyanların ortak bir özelliği var: İsa hakkında konuşmayı çok seviyorlar.

Hristiyanlar farklı ülkelerde yaşıyor, farklı diller konuşuyor ve farklı geleneklere sahip olabiliyorlar. Kiliseleri, ibadet biçimleri, hatta söyledikleri ilahiler bile birbirinden farklı. Ama bütün bu farklılıklara rağmen konu dönüp dolaşıp İsa'ya geliyor.

Belki siz de bunu fark etmişsinizdir. Bir Hristiyanla konuşurken sohbetin bir şekilde İsa'ya bağlandığı olmuştur. Hatta içinizden, "İyi de neden sürekli İsa'dan bahsediyorsunuz?" diye geçirmiş olabilirsiniz. Dışarıdan bakıldığında bu durum biraz garip görünebilir. Sanki Hristiyanların konuşacak başka bir konusu yokmuş gibi!

Bu durumu anlatan eğlenceli bir hikâye var. Bir kilisede, çocuklarla sohbet eden pastör onlara bir bilmece sormuş:

"Küçük, kahverengi, ağaçlarda yaşayan ve fındık yemeyi seven hayvan hangisidir?"

Çocuklardan biri elini kaldırmış ve biraz tereddüt ederek şöyle cevap vermiş:

"Aslında cevap sincap gibi görünüyor ama burası kilise olduğuna göre herhalde İsa diyeceğim!"

Gülünç gelebilir ama bu hikâyede biraz gerçeklik payı var. Üstelik yalnızca çocuklar için değil, yetişkinler için de geçerli. Çünkü biz Hristiyanlar için İsa, inancımızın yalnızca bir parçası değil, tam merkezidir.

Her Şey En Başından Beri Böyleydi

Aslında bu yeni bir durum değil. Hristiyanlar en başından beri İsa'yı yaşamlarının merkezine koydular. İlk Hristiyanların sohbetleri, birbirlerine yazdıkları mektuplar, verdikleri vaazlar ve söyledikleri ilahiler hep İsa'yla ilgiliydi. Bir araya geldiklerinde O'nun yaşamını, söylediklerini ve yaptıklarını anlatmaktan bıkmıyorlardı.

İsa'nın yeryüzündeki kısa yaşamıyla insanlar üzerinde derin bir etki bıraktığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Gerçi böyle söylemek, son iki bin yılın belki de en hafif ifadesi olur! Bildiğimiz kadarıyla İsa, otuz yaşlarına kadar oldukça sakin bir yaşam sürdü. Ardından akrabası Vaftizci Yahya tarafından Şeria Irmağı'nda vaftiz edildi ve yaklaşık üç yıl süren hizmetine başladı. O günden bu yana insanlar O'nun hakkında konuşmayı hiç bırakmadı.

İsa, daha ilk günlerden itibaren insanları hayrete düşürüyordu. Bunu anlamak için İncil'de O'nun yaşamını ve hizmetini anlatan bölümlere bakmak yeterli. İnsanların İsa karşısında verdikleri tepkilerden yalnızca birkaçını okuyalım:

> *"Hepsi hayret içinde kaldı. "Bu nasıl bir adam ki, rüzgar da göl de O'nun sözünü dinliyor?" dediler."*
>
> ***Matta 8:27***

“Cin kovulunca adamın dili çözüldü. Halk hayret içinde, “İsrail’de böylesi hiç görülmemiştir” diyordu.”

Matta 9:33

“Bütün kalabalık şaşırıp kaldı. “Bu, Davut’un Oğlu olabilir mi?” diye soruyorlardı.”

Matta 12:23

“Bunu işiten öğrenciler büsbütün şaşırdılar, “Öyleyse kim kurtulabilir?” diye sordular.”

Matta 19:25

“Adam kalktı, hemen şiltesini topladı, hepsinin gözü önünde çıkıp gitti. Herkes şaşakalmıştı. Tanrı'yı övüyorlar, “Böylesini hiç görmemiştik” diyorlardı.”

Markos 2:12

“On iki yaşında olan kız hemen ayağa kalktı, yürümeye başladı.”

Markos 5:42

“Tekneye binip onlara katılınca rüzgar dindi. Onlarsa büyük bir şaşkınlık içindeydi.”

Markos 6:51

“Öğrenciler büsbütün şaşırmışlardı. Birbirlerine, “Öyleyse kim kurtulabilir?” diyorlardı.”

Markos 10:26

“Yola çıkmış Yeruşalim'e gidiyorlardı. İsa önlerinde yürüyordu. Öğrencileri şaşkınlık içindeydi, ardından gelenler ise korkuyorlardı. İsa Onikiler'i yine bir yana çekip kendi başına gelecekleri anlatmaya başladı: “Şimdi Yeruşalim'e gidiyoruz” dedi. “İnsanoğlu*, başkâhinlerin ve din bilginlerinin eline teslim edilecek. Onlar da O'nu ölüm cezasına çarptıracak ve öteki uluslara teslim edecekler.”*

Markos 10:32

“Ama İsa artık yanıt vermiyordu. Pilatus buna şaştı.”

Markos 15:5

“Herkes Tanrı'nın büyük gücüne şaşıp kaldı.”

Luka 9:43

“Herkesi bir şaşkınlık almıştı. Tanrı'yı yüceltiyor, büyük korku içinde, “Bugün şaşılacak işler gördük!” diyorlardı.”

Luka 5:26

“Bugün şaşılacak işler gördük!”

Üstelik bunlar yalnızca birkaç örnek. İsa nereye gitse insanları şaşırtıyordu. Bu, üzerinde durmaya değer bir ayrıntı. Çünkü İncil’de birkaç kişinin şaşırdığını okusaydık belki bunu pek önemsemezdik. Ama burada yalnızca birkaç kişiden söz etmiyoruz. Kalabalıklar, hatta büyük insan toplulukları İsa’nın söyledikleri ve yaptıkları karşısında hayrete düşüyordu.

Bir düşünün: Bunca insanı şaşkına çeviren neydi? İnsanlar neden O’nun karşısında ne diyeceklerini bilemiyordu? Üstelik yalnızca O’nu sevenler

ve izleyenler değil, O'na karşı çıkanlar bile şaşkınlıklarını gizleyemiyordu.

Peki, İsa'da insanları böylesine etkileyen ne vardı?

Nasıl Bir Adamdı Bu İsa?

Az önce okuduğumuz ayetlerden sonuncusuna yeniden bakalım:

> *"Herkesi bir şaşkınlık almıştı. Tanrı'yı yüceltiyor, büyük korku içinde, "Bugün şaşılacak işler gördük!" diyorlardı."*
>
> ***Luka 5:26***

Bu sözlerin hangi olayın ardından söylendiğini anlamak için Luka Müjdesi'nin beşinci bölümüne biraz daha yakından bakalım.

Aslında İsa için oldukça sıradan sayılabilecek bir gündü. Bir evde insanlara öğretiyordu. Ev, öğrencileriyle, O'nu merak edenlerle ve hakkında suçlayacak bir şey bulmaya çalışan dinî önderlerle doluydu. O gün İsa bir hastayı iyileştirdi, günahları bağışladı ve yaptıklarına karşı çıkanların itirazlarını yanıtladı. Kısacası, İncil'i okurken İsa'nın yaşamında sık sık karşılaştığımız türden bir gündü.

Ama günün sonunda orada bulunan insanların tepkisi hiç de sıradan değildi:

> *"Herkesi bir şaşkınlık almıştı. Tanrı'yı yüceltiyor, büyük korku içinde, "Bugün şaşılacak işler gördük!" diyorlardı."*
>
> ***Luka 5:26***

Luka’nın aktardığı bu ayet üzerinde düşündükçe daha da ilgimi çekmeye başladı. Çünkü birkaç kelimeyle anlatılan bu tepkinin üzerinde durmaya değer pek çok yönü var.

Örneğin, oradaki herkesi şaşkınlığın sarması ne anlama geliyor? Bir insanın şaşırmasını, meraklanmasını ya da gördüklerinden etkilenmesini anlayabiliyorum. Ama insanın gördükleri karşısında adeta şaşkınlığa kapılması çok daha güçlü bir tepki değil mi?

Bir de ayetteki “herkes” sözcüğüne dikkat edin. Luka yalnızca bazı insanların değil, orada bulunan herkesin şaşkına döndüğünü söylüyor. Buna İsa’yı suçlamak için fırsat kollayan kişiler de dâhildi.

Bir düşünün: Bir toplantıya, konuşmacının açığını yakalamak ve söylediklerinde hata bulmak amacıyla gittiğinizi hayal edin. Daha baştan ona karşı önyargılısınız. Söyleyeceği her sözü dikkatle dinliyor, eleştirebileceğiniz bir şey arıyorsunuz. Ama toplantının sonunda bütün itirazlarınızı bir kenara bırakmış, duyduklarınız ve gördükleriniz karşısında hayrete düşmüş olarak oradan ayrılıyorsunuz.

Pek sık rastlanacak bir durum değil, öyle değil mi?

Ama İsa’ya karşı çıkanların başına gelen tam da buydu. O’nunla geçirdikleri bir günün ardından onlar bile şaşkınlık içindeydi. Peki, bu nasıl mümkün olabilirdi? İsa’da onları böylesine hazırlıksız yakalayan ne vardı? Nasıl olmuştu da başlangıçtaki sert tutumları, önyargıları ve karşı çıkma istekleri yerini hayranlık ve şaşkınlığa bırakmıştı?

Luka bize başka ilginç bir ayrıntı daha veriyor. Oradakiler hem Tanrı’yı yüceltiyor hem de korkuya kapılıyorlardı. Üstelik bu iki duyguyu aynı anda yaşıyorlardı!

İsa’da onları hem Tanrı’ya övgüler sunmaya yönelten hem de böylesine derin bir korkuya kapılmalarına neden olan ne vardı? O gün gördükleri şeyler neden bu kadar sıra dışıydı? Neden sonrasında bile yaşadıklarını birbirlerine anlatma ihtiyacı duyuyorlardı?

Nasıl bir insan, çevresindekiler üzerinde böylesine güçlü bir etki bırakabilir?

Ben hayatım boyunca böyle biriyle hiç karşılaşmadım. Elbette tanıdığım pek çok ilginç ve etkileyici insan oldu. Ama buna benzer bir şaşkınlığı belki de en çok, ilk kez kocaman bir Kanada geyiğiyle yüz yüze geldiğimde yaşamışımdır.

Bir Geyikle Gelen Şaşkınlık!

Şaka yapmıyorum! Bir gün birkaç arkadaşımla birlikte ABD'nin Colorado eyaletinde, Breckenridge yakınlarında bir dağ evindeydik. Kendi hâlimizde Kutsal Kitap çalışması yapıyorduk. Her şey gayet normaldi. Ta ki bir anda odada tuhaf bir şeylerin olduğunu hissedene kadar.

Başımı kaldırdığımda herkesin de aynı şeyi yaptığını fark ettim. Sonra hep birlikte başımızı büyük cam kapıya çevirdik. Ve işte oradaydı! Kocaman bir Kanada geyiği, camın diğer tarafından bize bakıyordu.

Burada Kanada geyikleri hakkında küçük bir açıklama yapmam gerekiyor. Çünkü bu hayvanlar gerçekten çok büyük. Hem de tahmin edebileceğinizden çok daha büyük! Fotoğraflarda tuhaf, yassı boynuzları olan iri bir ata benziyorlar. Ama bir Kanada geyiğini yakından gördüğünüzde, özellikle de aranızda yalnızca bir cam kapı varsa, ne kadar devasa bir hayvanla karşı karşıya olduğunuzu anlıyorsunuz.

Bizim karşımıza çıkan geyik öylesine büyüktü ki ayakları evin önündeki yüksek verandanın altındaki zemine basmasına rağmen başını ve kocaman boynuzlarını cam kapımıza kadar uzatabiliyordu.

Bu devasa ama sakin hayvan, bir anda odadaki bütün dikkati üzerine çekti. Hepimiz hayretler içinde kalmıştık. Kimse Kutsal Kitap çalışmasına ara vermek için izin istemedi. Üstelik çalışmayı ben yönetiyordum! Kimse ne yapmamız gerektiğini sormadı. Kimse bu fırsattan yararlanıp başka bir işle ilgilenmeye kalkmadı. Hepimiz olduğumuz yerde donakalmış, karşımızdaki hayvanın büyüklüğüne ve etkileyici görünüşüne bakıyorduk.

Luka, insanların İsa karşısındaki tepkisini anlatırken “Herkesi bir şaşkınlık aldı” diyor. İşte şimdi bu sözleri biraz daha iyi anlıyorum. Çünkü ben de buna benzer bir şey yaşadım!

Üstelik aynı anda hem hayranlık hem de korku duymanın ne demek olduğunu da biliyorum.

Geyiğin görünüşü hepimizi büyülemişti. Birbirimize heyecanla sorular soruyorduk: “Burnuna bakar mısınız? Boynu ne kadar uzun! Şu kocaman, yassı boynuzları görüyor musunuz?”

Ama hayvan bir anda burnundan güçlü bir ses çıkarıp hızla hareket edince hepimiz yerimizden sıçradık. Birkaç kişi çığlık attı. Benim de korkudan altıma kaçırmış olma ihtimalim var… Ama bunu kesin olarak söylemeyeceğim!

Sanırım Luka'nın anlattığı duyguların küçük bir örneğini yaşamıştım: İnsanlar Tanrı'yı yüceltiyor ama aynı zamanda korkuyorlardı.

O gün insanların neden birbirlerine, “Bugün şaşılacak işler gördük!” dediklerini de anlayabiliyorum.

Çünkü geyik sonunda bizi izlemekten sıkılıp ormana doğru uzaklaştığında, yoluna çıkan küçük ağaçları bile devirerek ilerliyordu. Biz ise sonraki yarım saat boyunca yüzümüzde kocaman gülümsemelerle, heyecandan yerimizde duramadan gördüklerimizi konuşup durduk. Küçük çocuklar gibi aynı ayrıntıları tekrar tekrar anlatıyorduk:

“Giderken ağaçları nasıl devirdiğini gördünüz mü?”

“Bacaklarının uzunluğuna inanabiliyor musunuz? İstesem karnının altından yürüyerek geçebilirdim!”

“Gerçekten böyle bir şey yaşadığımıza inanamıyorum!”

Kısacası, o gün gerçekten şaşılacak bir şey görmüştük!

Böylece Luka'nın anlattığı tepkiyi az da olsa anlayabildiğimi düşünüyorum. Ama benim yaşadığım olay, kocaman boynuzları olan ve tehlikeli olabilecek bir hayvanla karşılaşmaktan ibaretti.

İsa ise dışarıdan bakıldığında sıradan bir marangozdu. Buna rağmen insanlar O'nun karşısında böylesine güçlü tepkiler veriyordu.

Üstelik Luka'nın beşinci bölümünde anlatılan olay tek bir örnek değil. İncil'de insanların ve kalabalıkların İsa karşısında hayrete düştüğünü anlatan onlarca ayet var. İnsanların O'na yaklaşıp önünde diz çöktüğü pek çok olay anlatılıyor. Üstelik bunlar birbirinden çok farklı insanlardı. Kimileri yardım istemek, kimileri şifa bulmak, kimileri de O'na saygı

göstermek için ayaklarına kapanıyordu. İsa'nın söylediklerini duyup şaşkına dönen insanlardan da defalarca söz ediliyor.

Sanki İsa nereye gitse, herkes yaptığı işi bırakıp bütün dikkatini O'na çeviriyordu. Tıpkı o devasa geyiğin bir anda bütün dikkatimizi üzerine çekmesi gibi.

Peki, bunu nasıl açıklayabiliriz?

İsa'nın çevresindeki insanların verdiği bu tepkiler öylesine sık tekrarlanıyor ki onları önemsiz ayrıntılar olarak görüp geçemeyiz.

Öyleyse bütün bu şaşkınlığın nedeni neydi? İnsanlar İsa'da ne görmüşlerdi?

Birinci Olasılık: İncil Güvenilir Değil mi?

İsa'nın insanlar üzerinde bıraktığı bu güçlü etkiyi nasıl açıklayabiliriz? Aklımıza gelebilecek ilk olasılık, bütün bu olayları anlatan İncil'in güvenilir bir tarihsel kaynak olmadığıdır.

Bu görüşe göre insanların İsa karşısında yaşadığı şaşkınlığı açıklamak aslında çok kolaydır: Anlatılanlar gerçek değildir. Tıpkı Süpermen'in uçması gibi, bunlar da sonradan uydurulmuş hikâyelerdir. Sonuçta kimse bir çizgi romanı tarihsel belge olarak kabul etmez.

Ancak ben bu açıklamayı pek ikna edici bulmuyorum.

Çünkü İncil'in tarihsel güvenilirliğinden kuşku duymamı gerektirecek güçlü nedenler görmüyorum.

Örneğin, İsa'nın yaşadığı dönemi anlatan Yahudi tarihçi Josephus'un ya da Romalı tarihçiler Tacitus ve Suetonius'un eserlerine baktığımızda ilginç bir durumla karşılaşıyoruz. Bu kaynaklarda adı geçen yerler, kişiler, yöneticiler, siyasi ve dinî gruplar ile tarihsel olaylar, İncil'de anlatılan dönemin dünyasıyla büyük ölçüde örtüşüyor. Bu tarihsel kaynaklarda İsa'dan da söz ediliyor.

İncil'deki olaylar, nerede olduğu bilinmeyen efsanevi bir ülkede ya da hayalî bir dünyada geçmiyor. Gerçek bir coğrafyada, o dönemde Filistin olarak bilinen topraklarda yaşanıyor. Anlatılarda belirli şehirlerden, yöneticilerden, insanlardan ve tarihsel dönemlerden açıkça söz ediliyor. Üstelik bunların pek çoğu, döneme ilişkin başka tarihsel kaynaklardan bildiklerimizle de uyumlu.

Kısacası, İncil'i okuduğumda karşıma bir çizgi roman ya da masal dünyası çıkmıyor. Gerçek bir tarihsel ortamda geçen olaylarla karşılaşıyorum.

Yeni Antlaşma araştırmacısı ve özellikle İkinci Tapınak Dönemi Yahudiliği üzerine çalışmalarıyla tanınan N. T. Wright da bu konuda şöyle diyor:

“Kanona dâhil edilen Müjdelerde karşılaştığımız İsa tasviri, birinci yüzyılın 20'li ve 30'lu yıllarındaki Filistin dünyası içinde anlamlıdır. Her şeyden önemlisi, kendi içinde de tutarlı bir bütün oluşturur. Bu anlatılardan ortaya çıkan İsa, tarihsel bir kişi olarak son derece inandırıcıdır.” — N. T. Wright, *Simply Christian*, s. 99. [1]

Bu nedenle, İncil'in tarihsel güvenilirliğinden kuşku duymamı gerektirecek güçlü nedenler bulamıyorum.

1. Kanon, kilisenin Kutsal Yazılar olarak kabul ettiği kitapların bütünüdür. Burada Matta, Markos, Luka ve Yuhanna Müjdeleri kastedilir.

İncil'in Metinsel Güvenilirliğinden Kuşku Duymak İçin de Pek Neden Görmüyorum [2]

Bugün okuduğumuz İncil metinlerinin, ilk yazıldıkları dönemdeki hâllerini büyük ölçüde koruduğunu düşünmek için güçlü nedenlerimiz var. Başka bir deyişle, bu metinlerin yüzyıllar boyunca aktarıldığı süreçte bütünüyle değiştirilmiş olduğunu düşünmemizi gerektiren bir kanıt yok. Antik metinlerin nasıl kopyalandığını ve günümüze nasıl ulaştığını inceleyen metin tenkidi açısından Yeni Antlaşma, oldukça zengin bir el yazması geleneğine sahip.

Bunun ne anlama geldiğini daha iyi anlayabilmek için başka antik eserlerle karşılaştıralım.

Örneğin, Antik Yunan tarihçisi Herodot'un MÖ beşinci yüzyılda kaleme aldığı tarih eserini düşünelim. Yazarın yaşadığı dönemle bugün elimizde bulunan en eski el yazması nüshalar arasında yaklaşık 1.300 yıllık bir zaman farkı var. Üstelik bu erken dönem nüshalardan yalnızca sekiz tanesi biliniyor. Buna rağmen tarihçiler, Herodot'un eserlerini ciddi bir tarihsel kaynak olarak incelemeye devam ediyor.

Benzer bir durum başka antik eserler için de geçerli. Tarihçi Thukydides'in eserlerinin günümüze ulaşan erken dönem nüshaları, özgün metnin yazılmasından yaklaşık 1.300 yıl sonrasına ait. Julius Caesar'ın Galya Savaşı adlı eserinin bilinen eski nüshaları ise ilk yazılışından yaklaşık 900 yıl sonrasına tarihleniyor ve bunların sayısı da oldukça sınırlı.

Peki ya Yeni Antlaşma?

2. Metinsel güvenilirlik, bir metnin kopyalar yoluyla nasıl aktarıldığıyla ilgilidir. Tarihsel güvenilirlik ise anlatılan olayların gerçekten yaşanıp yaşanmadığını ele alır.

Yeni Antlaşma söz konusu olduğunda elimizde çok daha erken dönemlere ait ve çok daha fazla sayıda el yazması bulunuyor. Eski ve Yeni Antlaşma'nın büyük bölümlerini içeren önemli el yazmaları, Yeni Antlaşma kitaplarının yazılmasından yaklaşık üç yüz yıl sonrasına tarihleniyor. Yani bazı antik eserlerde olduğu gibi 1.300 yıllık değil, yaklaşık üç yüz yıllık bir zaman aralığından söz ediyoruz.

Bunların en önemlilerinden biri, dördüncü yüzyıla ait Codex Sinaiticus, yani Sina Yazması'dır. Bu el yazmasının günümüze ulaşan bölümleri bugün dört farklı kurumda korunuyor: Londra'daki British Library, Rusya Ulusal Kütüphanesi, Sina'daki Azize Katerina Manastırı ve Leipzig Üniversitesi Kütüphanesi. Üstelik bu tarihsel belgeyi incelemek için oralara gitmeniz de gerekmiyor. https://www.codexsinaiticus.org adresinden dijital olarak görüntüleyebilirsiniz.

Daha da eski bir örneğimiz var: Papirüs 52 olarak bilinen ve Yuhanna Müjdesi'nden küçük bir bölüm içeren el yazması parçası. Bazı araştırmacılar bu parçanın, Yuhanna Müjdesi'nin yazılmasından yalnızca birkaç on yıl sonrasına ait olabileceğini düşünüyor. Michael Kruger, Canon Revisited adlı eserinde bu zaman aralığını yaklaşık otuz beş yıl olarak aktarıyor (s. 210-211). Bununla birlikte, papirüsün kesin tarihlendirilmesi konusunda araştırmacılar arasında farklı görüşler bulunduğunu da belirtmek gerekir.

Burada asıl dikkat çekici olan yalnızca el yazmalarının eskiliği değil, sayılarıdır.

Herodot veya Caesar'ın eserleri için birkaç erken dönem nüshadan söz ederken Yeni Antlaşma'nın yalnızca Grekçe el yazmalarının sayısı bile binlerle ifade ediliyor. Almanya'nın Münster kentindeki Yeni Antlaşma

Metin Araştırmaları Enstitüsü'nün kayıtlarına göre, yazarın başvurduğu dönemde 5.773 Grekçe el yazması bulunuyordu (Kruger, s. 208).

Bu el yazmalarının bazıları papirüs üzerine, bazıları ise kitap biçimindeki kodekslere yazılmıştır. Elbette hepsi Yeni Antlaşma'nın tamamını içermiyor. Bir kısmı yalnızca birkaç ayetten veya sayfadan oluşan parçalar hâlinde günümüze ulaşmış durumda. Buna rağmen elimizdeki malzemenin hacmi son derece etkileyici. Daniel Wallace'ın aktardığına göre Grekçe Yeni Antlaşma el yazmalarının ortalama uzunluğu 450 sayfayı aşıyor (Revisiting the Corruption of the New Testament, s. 28).

Metin tenkidi uzmanı F. J. A. Hort da Yeni Antlaşma metinlerinin sahip olduğu kanıt zenginliğine dikkat çekerek, antik düzyazı eserleri arasında bu kadar çeşitli ve kapsamlı metinsel kanıta sahip başka bir eser bulunmadığını belirtmiştir (The New Testament in the Original Greek, s. 561).

Üstelik elimizde yalnızca Grekçe el yazmaları yok. [3]

Yeni Antlaşma'nın farklı dillere yapılmış eski çevirileri de dâhil edildiğinde, günümüze ulaşan el yazmalarının sayısı yirmi binin üzerine çıkıyor. Wallace'ın aktardığı hesaplamaya göre bu belgeler toplamda 2,6 milyondan fazla sayfalık bir metin mirası oluşturuyor (s. 28).

Ama hepsi bu kadar da değil.

Diyelim ki Yeni Antlaşma'nın bütün el yazmaları bir şekilde kayboldu. Yine de ilk dönem Hristiyan yazarların eserlerinde bulunan Kutsal Kitap alıntıları sayesinde Yeni Antlaşma metninin çok büyük bir bölümünü yeniden oluşturmak mümkün olurdu. Çünkü ilk Hristiyanlar, yazılarında

3. Grekçe, Yeni Antlaşma metinlerinin yazıldığı dildir. Erken çeviriler de metnin nasıl aktarıldığını incelemek için karşılaştırılabilir.

Müjdelerden ve Yeni Antlaşma'nın diğer kitaplarından sık sık alıntı yapıyorlardı.

Araştırmacılar, eski Hristiyan eserlerinde Yeni Antlaşma'dan yapılmış bir milyondan fazla alıntı bulunduğunu belirtiyor. Bu alıntılar, metnin tarih boyunca nasıl okunduğunu ve aktarıldığını anlamamız açısından son derece değerli (Wallace, s. 28).

Bir başka önemli nokta da ilk Hristiyanların yazılı metinlere verdikleri önemdir.

Hristiyan toplulukları daha ilk dönemlerden itibaren Kutsal Yazılar'ı okumaya, çoğaltmaya ve başka topluluklarla paylaşmaya büyük önem verdiler. El yazmalarını hazırlayan kişiler belirli yöntemler geliştirdiler ve metinlerin aktarılmasında dikkatli bir çalışma yürüttüler (Kruger, s. 186).

Aslında kitaplara ve yazılı metinlere gösterilen bu ilgi, Hristiyanları içinde yaşadıkları Greko-Romen dünyasındaki birçok dinî topluluktan ayıran özelliklerden biriydi. İlk Hristiyanlar yalnızca sözlü geleneklere bağlı kalmadılar. İnançlarının temelini oluşturan yetkili Kutsal Yazılar'ı korumaya, kopyalamaya ve yaymaya da önem verdiler (Kruger, s. 181).

Bu nedenle Yeni Antlaşma'nın metinsel kanıtları hakkında konuşan araştırmacıların zaman zaman “zenginlikten kaynaklanan bir güçlük” ifadesini kullanmaları şaşırtıcı değil (Wallace, s. 29). Çünkü elimizde karşılaştırılabilecek o kadar çok el yazması var ki araştırmacılar, bunların arasındaki küçük farklılıkları bile ayrıntılı biçimde inceleyebiliyor.

Elbette bütün el yazmaları her kelimede birbirinin aynısı değil. Kopyalama sırasında ortaya çıkmış yazım farklılıkları, sözcük değişiklikleri ve bazı metinsel farklılıklar bulunuyor. Ancak bu farklılıkların karşılaştırılabilmesini sağlayan şey de tam olarak elimizdeki zengin el yazması mirasıdır.

Bütün bunları düşündüğümde, bugün elimizde bulunan Yeni Antlaşma metninin ilk Hristiyan yazarların kaleme aldığı metni büyük ölçüde doğru biçimde yansıttığına inanmak için güçlü nedenler görüyorum.

Bu yüzden İncil'in metinsel güvenilirliğinden kuşku duymamı gerektirecek ciddi bir neden bulamıyorum.

İncil'in Anlatım Biçimi Açısından da Güvenilirliğinden Kuşku Duymak İçin Pek Neden Görmüyorum

İncil'i okuduğumda, karşımda yaşanmış olayları aktarmayı amaçlayan tarihsel bir anlatım görüyorum.

Bazı insanlar, Yeni Antlaşma yazarlarının belirli bir amaçla yazdıklarını ve bu nedenle anlattıklarına güvenemeyeceğimizi söylüyor. Aslında ilk kısmına katılıyorum: Evet, bu yazarların belirli bir amacı vardı. Ama ilginçtir ki ben tam da bu amaç yüzünden onların yazdıklarına daha fazla güveniyorum.

Neden mi? Çünkü neyi amaçladıklarına bakıyorum.

Peki, bunu nasıl öğrenebiliriz? Çok basit: Kendilerine sorabiliriz! Yeni Antlaşma'yı okurken “Bu metinleri neden yazdınız?” diye sorduğunuzda, farklı yazarların benzer cevaplar verdiğini görürsünüz.

Örneğin Yuhanna'nın söylediklerine bakalım.

Yuhanna, kendi adıyla anılan Müjde'nin, üç mektubun ve Vahiy kitabının geleneksel olarak kendisine atfedildiği kişidir. İlk mektubunda şöyle der:

“Yaşam Sözü'yle ilgili olarak başlangıçtan beri var olanı, işittiğimizi, gözlerimizle gördüğümüzü, seyredip ellerimizle dokunduğumuzu duyuruyoruz. … Evet, sizin de bizlerle paydaşlığınız olsun diye gördüğümüzü, işittiğimizi size duyuruyoruz. Bizim paydaşlığımız da Baba'yla ve Oğlu İsa Mesih'ledir.” [4]

1. Yuhanna 1:1, 3

Yuhanna'nın söylediği şey oldukça açık: “Biz bunları başkalarından duyup hayal etmedik. Kendi gözlerimizle gördük, kulaklarımızla işittik, hatta ellerimizle dokunduk. Şimdi de yaşadıklarımızı size anlatıyoruz.”

Hani ben o devasa Kanada geyiğiyle karşılaşmıştım ya? İşte Yuhanna'nın anlatmak istediği de buna benziyor. İnsanların inanmakta zorlanabileceği bir şey gördüğünüzde, onlara gerçekten orada olduğunuzu ve yaşananlara tanıklık ettiğinizi söylersiniz.

Petrus da benzer bir açıklama yapıyor. Hristiyan geleneğinde Markos Müjdesi'nin arkasındaki başlıca tanıklardan biri olarak kabul edilen Petrus, kendi mektubunda şöyle yazıyor:

> *“Rabbimiz İsa Mesih'in kudretini ve gelişini size bildirirken uydurma masallara başvurmadık. O'nun görkemini gözlerimizle gördük.”*
>
> ***2. Petrus 1:16***

4. Paydaşlık, burada Tanrı’yla ve imanlılarla paylaşılan ilişkiyi ifade eder. Bkz. 1. Yuhanna 1:3.

Başka bir deyişle Petrus şöyle diyor: “Bütün bunları bizim uydurduğumuzu mu düşünüyorsunuz? Biz yaşananların tanıklarıydık!”

Luka ise farklı bir konumdaydı. İsa'nın yeryüzündeki hizmetine doğrudan tanıklık edenlerden biri değildi. Ancak hem kendi adıyla anılan Müjde'yi hem de Elçilerin İşleri kitabını kaleme aldı. Bu iki eser birlikte Yeni Antlaşma'nın önemli bir bölümünü oluşturuyor.

Luka, kitabının başında neden yazdığını açıkça anlatıyor:

> *“Sayın Teofilos, Öyle ki, sana verilen bilgilerin doğruluğunu bilesin.”*
>
> ***Luka 1:1-4***

Luka'nın amacı son derece açık. Olayları araştırmak, görgü tanıklarının aktardıklarını incelemek ve okuyucusuna düzenli, güvenilir bir anlatım sunmak istiyor.

Pavlus da aynı yaklaşımı benimsiyor. Yeni Antlaşma'daki on üç mektup geleneksel olarak onun adıyla anılıyor. Korintlilere yazdığı mektupta şöyle diyor:

> *“Aldığım bilgiyi size öncelikle ilettim…”*
>
> ***1. Korintliler 15:3***

Timoteos'a yazdığı mektupta ise kendisine emanet edilen öğretiyi korumasını istiyor:

> *“Sana emanet edilen iyi öğretileri içimizde yaşayan Kutsal Ruh aracılığıyla koru.”*
>
> ***2. Timoteos 1:14***

Peki, bu öğreti nasıl korunacaktı? Pavlus bunun cevabını da veriyor:

> *"Birçok tanık önünde benden işittiğin sözleri, başkalarına da öğretmeye yeterli olacak güvenilir kişilere emanet et."*
>
> ***2. Timoteos 2:2***

Bütün bu ifadelerde ortak bir amaç görüyoruz. Yeni Antlaşma yazarları, gördüklerini ve işittiklerini doğru biçimde aktarmak istiyorlardı. Olaylara doğrudan tanıklık edenler yaşadıklarını anlatıyor, diğerleri ise kendilerine ulaşan tanıklıkları dikkatle araştırıp sonraki kuşaklara iletiyordu.

Onlar için önemli olan yalnızca İsa hakkında bir şeyler anlatmak değildi. Anlatılanların doğru biçimde korunması da büyük önem taşıyordu.

Bu nedenle Pavlus, kilise önderlerinin sahip olması gereken özelliklerden söz ederken şöyle der:

> *"Hem başkalarını sağlam öğretiyle yüreklendirmek, hem de karşı çıkanları ikna edebilmek için imanlılara öğretilen güvenilir söze sımsıkı sarılmalı."*
>
> ***Titus 1:9***

Buradaki vurguya dikkat edin: Kendilerine öğretilen güvenilir söze bağlı kalmaları gerekiyordu.

Bu yaklaşımı daha iyi anlayabilmek için İsa'nın ve öğrencilerinin yaşadığı dönemin eğitim kültürünü de düşünmeliyiz.

O dönemde Yahudi toplumunda Kutsal Yazılar'ı öğrenmek büyük önem taşıyordu. Özellikle dinî eğitim alan çocuklar, küçük yaşlardan itibaren

İbranice Kutsal Yazılar'ı okumayı, dinlemeyi ve ezberlemeyi öğreniyorlardı. Öğrenmenin temel yöntemlerinden biri sürekli tekrardı.

Bugün bize oldukça zor gelebilir ama o dönemde uzun metinleri ezberlemek eğitim hayatının önemli bir parçasıydı. Öğrenciler duyduklarını tekrar ederek, belirli kalıplar ve hatırlama yöntemleri kullanarak öğrendiklerini hafızalarına yerleştiriyorlardı.

Dönemin ünlü Yahudi öğretmenlerinden Hillel'e atfedilen bir söz, bu anlayışı güzel özetler:

“Bir metni yüz kez tekrar eden kişiyle yüz bir kez tekrar eden kişi bir değildir.”

Buradaki düşünce basit: Öğrenmek yalnızca bir şeyi bir kez duymak değildir. Onu tekrar tekrar çalışmak, iyice kavramak ve unutmamaktır.

Araştırmalar, İsa'nın da öğrencilerine öğretirken bu tür hatırlama yöntemlerinden yararlandığını gösteriyor. Tekrarlar, benzetmeler, akılda kalıcı ifadeler ve günlük yaşamdan örnekler, O'nun öğretim biçiminin önemli parçalarıydı.

Üstelik İsa yalnızca konuşup öğrencilerinin dinlemesini beklemiyordu. Onları öğrendiklerini başkalarına anlatmaları için gönderiyor, sonra geri döndüklerinde yaşadıklarını dinliyordu. Bazen bir öğretiyi unutulmaz bir olayla ilişkilendiriyor, böylece öğrencilerinin o öğretiyi daha kolay hatırlamasını sağlıyordu (Hans Bayer, A Theology of Mark, s. 13).

Bütün bunlar rastlantı değildi. İsa, öğrencilerinin ileride O'nun öğretilerini başkalarına aktaracağını biliyordu.

Hatta bir keresinde Kendi yaşamıyla ilgili bir olayın dünyanın her yerinde anlatılacağını söylemişti (bkz. Markos 14:9). Bir başka yerde ise yer ve gök ortadan kalksa bile Kendi sözlerinin asla ortadan kalkmayacağını bildirmişti.

Dolayısıyla İsa'nın izleyicilerinin O'nun sözlerini, yaşamını, ölümünü ve dirilişini aktarmaya bu kadar önem vermesi şaşırtıcı değil.

Onların temel amacı buydu: İsa'nın öğrettiklerini ve yaptıklarını sonraki kuşaklara ulaştırmak. Üstelik bunu yaparken kendilerine emanet edilen öğretiye sadık kalmak istiyorlardı. Kilise önderlerinden de aynı bağlılığı bekliyorlardı.

Bu yüzden Yeni Antlaşma yazarlarının belirli bir amaçla yazmış olması, benim gözümde onların güvenilirliğini azaltmıyor. Aksine, bu amacın ne olduğunu gördüğümde yazdıklarına güvenmek için daha fazla neden buluyorum.

Elbette bir yazarın doğruyu aktarmayı amaçlaması, yazdığı her şeyin otomatik olarak doğru olduğunu kanıtlamaz. Ancak Yeni Antlaşma yazarlarının kendi ifadeleri, kullandıkları anlatım biçimi ve öğretilerin korunmasına verdikleri önem birlikte değerlendirildiğinde, İncil'in güvenilirliğini ciddiye almak için güçlü nedenler olduğunu düşünüyorum.

Sonuçta bütün bu tarihsel, metinsel ve edebî nedenlerden dolayı İncil'de okuduğumuz olayların gerçekten yaşandığını kabul etmek bana makul geliyor.

İnsanlar gerçekten İsa'nın önünde diz çökmüş, O'nun sözleri karşısında şaşkına dönmüş ve yaptıklarını hayretle izlemiş olabilirler. Başka bir

deyişle, İsa'nın insanlar üzerinde bıraktığı etki gerçekten de anlatıldığı kadar güçlüydü.

Öyleyse baştaki sorumuza geri dönelim: İsa'da insanları böylesine hayrete düşüren ne vardı?

İkinci Olasılık: İsa Gerçekte Kimdi?

Belki de İsa'yı diğer insanlardan ayıran gerçekten özel bir şey vardı. Sonuçta İsa'nın Kendisi de sıradan biri olmadığını söylüyordu.

İnsanların O'nun karşısında hayrete düşmesini, ayaklarına kapanmasını ve bazen söyleyecek söz bulamamasını anlamanın bir yolu daha var: İsa'nın Kendisi hakkında söylediklerine bakmak.

Hani o devasa Kanada geyiğiyle karşılaştığımda yaşadığım şaşkınlıktan söz etmiştim ya? Şimdi düşünün, o hayvanın neden bu kadar etkileyici olduğunu anlamak için doğrudan kendisine sorabilseydik nasıl olurdu?

İsa söz konusu olduğunda bunu yapabiliyoruz. Çünkü O, kim olduğu hakkında açıkça konuştu.

Peki, İsa Kendisi hakkında ne söyledi? "İsa kimdir?" sorusuna nasıl cevap verdi?

Öncelikle Yuhanna Müjdesi'nde geçen ve İsa'nın "Ben…" diyerek başladığı bazı sözlerine bakalım:

> *"İsa, "Yaşam ekmeği Ben'im. Bana gelen asla acıkmaz, bana iman eden hiçbir zaman susamaz" dedi."*
>
> ***Yuhanna 6:35***

“İsa yine halka seslenip şöyle dedi: “Ben dünyanın ışığıyım. Benim ardımdan gelen, asla karanlıkta yürümez, yaşam ışığına sahip olur.”

Yuhanna 8:12

“Ben iyi çobanım. İyi çoban koyunları uğruna canını verir.”

Yuhanna 10:11

“İsa ona, “Diriliş ve yaşam Ben'im” dedi. “Bana iman eden kişi ölse de yaşayacaktır.”

Yuhanna 11:25

“İsa, “Yol, gerçek ve yaşam Ben'im” dedi. “Benim aracılığım olmadan Baba'ya kimse gelemez.”

Yuhanna 14:6

Bu sözlerde ortak bir nokta dikkatinizi çekti mi?

İsa farklı benzetmeler kullanıyor. Kendisini ekmek, ışık, çoban, yol ve yaşam olarak tanıtıyor. Ancak bütün bu ifadelerle anlatmak istediği ortak bir gerçek var: O, sıradan bir insan değil.

Üstelik İsa'nın kullandığı dil, O'nu dinleyenler için çok daha derin bir anlam taşıyordu.

Bunu anlayabilmek için Eski Antlaşma'da anlatılan bir olayı hatırlamamız gerekiyor. Musa, yanan ama tükenmeyen çalının önünde Tanrı'yla karşılaştığında O'na adını sormuştu. Tanrı da Kendisine “Ben Ben'im” diyerek karşılık vermişti (bkz. Mısır'dan Çıkış 3:14).

İsa'nın Yuhanna Müjdesi'nde kullandığı “Ben'im” ifadeleri, özellikle de tek başına söylediği “Ben'im” sözü, bu eski anlatıyı hatırlatıyordu. Grekçe metindeki ifade, Tanrı'nın Musa'ya Kendini tanıttığı sözlerin Grekçe çevirisiyle önemli bir bağlantı taşıyordu.

İsa'nın bu ifadeyi kullanması, O'nu dinleyen bazı Yahudi dinî önderlerin gözünden kaçmadı. Hatta bir keresinde söylediklerine öylesine sert tepki gösterdiler ki O'nu taşlamak istediler.

Olay şöyle anlatılıyor: [5]

> *“İsa, “Size doğrusunu söyleyeyim, İbrahim doğmadan önce ben varım” dedi. O zaman İsa'yı taşlamak için yerden taş aldılar, ama O gizlenip tapınaktan çıktı.”*
>
> ***Yuhanna 8:58-59***

İsa'nın sözleri neden bu kadar büyük bir tepkiye yol açmıştı?

Çünkü O, yalnızca İbrahim'den daha önemli olduğunu söylemiyordu. Kendisinin İbrahim'den önce de var olduğunu bildiriyordu. Üstelik bunu yaparken kullandığı ifade, Tanrı'nın kimliğine ilişkin çok güçlü bir çağrışım taşıyordu.

Başka bir olayda ise İsa şöyle dedi:

> *“Ben ve Baba biriz.”*
>
> ***Yuhanna 10:30***

İsa'nın kimliğine ilişkin sözleri son derece dikkat çekiciydi. O, yalnızca Tanrı hakkında bilgi veren bir öğretmen olduğunu söylemiyordu. Tanrı'yla olan eşsiz birliğini ve yetkisini ortaya koyuyordu.

---

5. İsa’nın “Ben varım” sözünü anlamak için Tanrı’nın Musa’ya kendisini nasıl tanıttığına bakın (Mısır’dan Çıkış 3:14).

Nitekim İsa'nın Tanrı'yla ilişkisi hakkında söyledikleri, dönemin dinî önderleriyle yaşadığı çatışmaların temel nedenlerinden biri oldu. Sonunda Tanrı'ya küfrettiği suçlamasıyla yargılandı ve ölüme mahkûm edildi.

Hristiyanların İsa hakkında inandığı şey de tam olarak budur: İsa Mesih, insan bedeninde dünyaya gelen Tanrı'dır.

Üstelik yalnızca söyledikleri değil, yaptıkları da bu kimliğe işaret ediyordu.

İsa hastaları iyileştiriyor, fırtınaları dindiriyor, kötü ruhları kovuyor, hatta ölüleri diriltiyordu. Sanki yalnızca insanlar üzerinde değil, doğa, ruhsal dünya ve ölüm üzerinde de yetki sahibiydi.

Bir düşünün: Kim bir fırtınaya durmasını söyleyebilir? Kim hastalıkları tek bir sözle iyileştirebilir? Kim ölümün karşısında durup yaşam verebilir?

İsa bütün bunları yapıyordu.

Öyleyse İsa kimdi?

Elçi Pavlus bu soruya şöyle cevap veriyor:

> *"Çünkü Tanrılığın bütün doluluğu bedence Mesih'te bulunuyor."*
> ***Koloseliler 2:9***

İşte Hristiyan inancının merkezindeki gerçek budur.

Eğer İsa'nın Kendisi hakkında söyledikleri doğruysa, yani O gerçekten insan bedeninde dünyaya gelen Tanrı'ysa, o zaman şimdiye kadar üzerinde durduğumuz pek çok şey anlam kazanmaya başlıyor.

İnsanların O'nun karşısında hayrete düşmesine şaşırmamak gerekir. Önünde diz çökmek istemeleri anlaşılır hâle gelir. Sözlerinin neden başka hiçbir insanın sözlerine benzemediğini, neden böylesine kutsal ve etkileyici bulunduğunu anlamaya başlarız.

Yeni Antlaşma yazarlarının neden O'nun yaşamını, ölümünü ve öğretilerini böylesine özenle kayda geçirdiği de anlaşılır.

Yüzyıllar boyunca Hristiyanların neden İsa'yı yaşamlarının merkezine koydukları da…

Ve bugün Hristiyanların neden hâlâ O'ndan söz etmeyi bir türlü bırakmadıkları da…

Çünkü Hristiyanlara göre İsa, yalnızca tarihte yaşamış önemli bir kişi değildir.

O, insan olup aramızda yaşamış olan Tanrı'dır.

İsa Kimdir?

Hristiyanlar, Nasıralı İsa aracılığıyla dünyaya duyurulan iyi haberi insanlara ulaştırmakla görevlendirildiklerine inanırlar. Bu haber yüzyıllardır kuşaktan kuşağa aktarılıyor. Her yeni nesil, İsa'nın kim olduğunu ve O'nun aracılığıyla dünyaya gelen bu iyi haberin ne anlama geldiğini yeniden duyuyor.

Ben bu haberle gerçekten tanıştığımda henüz on altı yaşındaydım.

Çocukluğumdan beri kiliseye gidiyordum. Yaşadığım ülkede pek çok insan gibi ben de kilise ortamında büyümüştüm. Ama ilginçtir ki bütün o yıllar boyunca İsa hakkında pek fazla şey öğrenmemiştim.

Bir gün Kanada'nın muhteşem doğasının ortasında düzenlenen bir kampta arkadaşlarımla vakit geçiriyordum. İşte orada, Pavlus'un sözünü ettiği o değerli emanetin, yani İsa Mesih hakkındaki iyi haberin ne anlama geldiğini gerçekten kavramaya başladım.

Duyduklarımın doğru olduğuna, İsa'nın gerçekten Tanrı'dan geldiğine ikna oldum.

Ve “İsa kimdir?” sorusuna kendi cevabımı verdiğimde yaşamım değişti.

Bunu nasıl anlatabilirim bilmiyorum. Sanki hayatımın yönü bir anda kırk beş derece değişmişti. Her şey eskisi gibi görünüyordu ama artık aynı yöne gitmiyordum.

İsa'yla aramda daha önce hiç yaşamadığım bir bağ oluştuğunu hissediyordum. Bunu anlatmak için aklıma gelen en yakın sözcük “ilişki”. Gerçi Hristiyanların bu kelimeyi o kadar sık kullandığını biliyorum ki yazarken bile biraz klişe geliyor! Ama yaşadığım şeyi başka türlü anlatmakta zorlanıyorum.

Üstelik bu deneyimi yaşayan tek kişi ben değilim.

Örneğin, tarihin en tanınmış imparatorlarından biri olan Napolyon Bonapart'ın İsa hakkında söylediği aktarılan sözleri düşünün. Büyük bir imparatorluk kurmuş, güç ve egemenlik konusunda epey deneyim sahibi olmuş birinin bu sözleri oldukça dikkat çekici:

“Zamana ve mekâna meydan okuyarak insan ruhu, bütün güçleri ve yetenekleriyle Mesih'in egemenliğine katılır. O'na içtenlikle iman eden herkes, O'na karşı olağanüstü, doğaüstü bir sevgi duyar.

Her şeyi aşındırıp yok eden zaman bile bu kutsal ateşi söndüremez. Zaman ne onun gücünü tüketebilir ne de etkisine bir sınır koyabilir.

Beni en çok etkileyen şey budur. Bunun üzerinde sık sık düşündüm. Ve beni İsa Mesih'in Tanrılığına ikna eden de budur.”

— Napolyon Bonapart'a atfedilen sözler; Henry Parry Liddon, Bampton Lectures (1866), Londra: Rivingtons, 1869, s. 148.

Bunlar, Napolyon'a atfedilen düşünceler. Hayatı boyunca imparatorluklar, ordular ve siyasi güçle uğraşmış birinin, İsa'nın insanlar üzerindeki etkisini bu şekilde değerlendirmesi gerçekten ilginç.

Peki, İsa kimdir?

Sonuçta bu, her birimizin kendisinin cevaplaması gereken bir soru.

Ben bu soruya aynı cevabı veren uzun bir insan topluluğunun içinde yer alıyorum. Bu toplulukta pastörler ve imparatorlar, azizler ve günahkârlar, çiftçiler ve askerler, dilenciler, anneler ve çocuklar var. Farklı ülkelerde, farklı çağlarda yaşamış, birbirinden çok farklı geçmişlere sahip insanlar…

Ama hepsinin verdiği cevap aynı:

İsa, insan bedeninde dünyaya gelen Tanrı'dır.

Başka bir kitapçıkta “İsa neden öldü?” sorusunu ele alıyoruz. Ancak şimdilik size söylemek istediğim tek bir şey var:

“İsa kimdir?” sorusu, üzerinde durmaya değer bir sorudur.

Belki bugüne kadar bu soruyu hiç ciddi biçimde düşünmediniz. Belki İsa'nın adını defalarca duydunuz ama O'nun gerçekte kim olduğunu araştırmadınız. Belki de yıllardır bir cevabınız var, fakat bu cevabın ne anlama geldiğini hiç sorgulamadınız.

Durumunuz ne olursa olsun, sizi bu soruya biraz zaman ayırmaya davet ediyorum.

Çünkü İsa'nın kim olduğu sorusu, yalnızca tarihte yaşamış bir insan hakkında bilgi edinmekten çok daha fazlasını ifade edebilir.

Benim yaşamımda öyle oldu.

DON EVERTS

İsa kimdir?

İsa'nın sözleri ve yaptıkları, O'nu gören insanları neden böylesine şaşırttı? Don Everts bu sorudan yola çıkarak Müjde anlatılarının güvenilirliğini ve İsa'nın kendisi hakkında söylediklerini inceliyor.

Sonunda aynı soru bize de kalıyor:

Sizce İsa kimdir?

VAAT YAYINLARI

vaatyayinlari.com